

CHECKLIST OUT ON THE STREETS

BENODIGDHEDEN VOOR DE HULP AAN LHBTI-JONGEREN DIE THUISLOOS ZIJN

AZHAR, 20 JAAR

Azhar had een lastige jeugd. Zijn vader was streng en deelde regelmatig klappen uit in het gezin. En Azhar moest extra op zijn tenen lopen omdat hij op jongens valt. Toen hij jong was dachten zijn ouders dat het nog wel 'bij zou trekken'. Maar naarmate hij ouder werd, escaleerden de ruzies met zijn vader steeds vaker en werd de mishandeling heviger. Op zijn achttiende werd Azhar definitief uit huis gezet door zijn vader. Sindsdien slaapt hij in de opvang, bij vriendjes of bij kennissen. Overdag is hij vaak op straat. Het is een onrustig bestaan waarin hij regelmatig te maken krijgt met homohaat, geweld of mannen die misbruik van hem maken. Hij ervaart dat de hulpverlening hem nauwelijks heeft geholpen.

In Nederland worden nog steeds jongeren door hun familie afgewezen: lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender of intersekse (lhbt¹-)jongeren. Ze lopen weg, worden op straat gezet en krijgen te weinig goede hulp. De tips in deze checklist zijn de optelsom van verhalen van lhbt¹-jongeren en professionals, literatuur en een inventarisatie van het aanbod in Amsterdam.

Geef een warm welkom

Jongeren lopen lang alleen rond met hun lhbt¹-gevoelens en zijn bang voor afwijzing. Maak duidelijk dat jij lhbt¹ accepteert. Zorg dat de fysieke omgeving waarin jij werkt ook verwelkomend is door posters met same sex stellen, een regenboogvlag of

¹ Zie voor meer regenboogtaal de Regenboog taaltips van de gemeente Amsterdam www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/organisatie/sociaal/onderwijs-jeugd-zorg/diversiteit/roze-agenda-2015

boeken over lhbti. Geef terloops en op een ontspannen manier in je gesprekken een voorbeeld van iemand die je kent die lhbti is en maak duidelijk dat jij positief bent over die persoon. Als je zelf lhbti bent, kan je dat inbrengen.

Stel open vragen over relaties

Vraag in een gesprek met een jongen niet 'Heb je een vriendin?' want als hij niet (alleen) op meisjes valt voelt hij zich direct minder begrepen. In plaats daarvan vraag je: 'Ben je weleens verliefd geweest? Op een jongen of een meisje?' Of: 'Vind je weleens iemand leuk? Is dat meestal een jongen of meestal of een meisje, of allebei?' Als je merkt dat je een gesprek over lhbti lastig vindt, erken dat en roep hulp in van collega's.

Stel open vragen over gender identiteit

Vraag in gesprekken die je met jongeren voert: 'Kan je een omschrijving geven van jezelf?' Wanneer aanwijzingen komen dat iemand met vraagtekens zit bij de eigen gender, dan kun je daar vragen over stellen. 'Hoe zie jij jezelf? Meer als jongen / man of meer als meisje / vrouw? Of misschien er meer tussenin? Meer leren over hoe je lhbt- gevoelens bespreekt? Doe in 30 minuten [deze gratis lhbt e-learning](#).²

Plak geen labels

Houd er rekening mee dat labels als 'homo', 'lesbisch', 'hetero' en 'bi' slechts labels zijn en dat veel mensen zich niet thuis voelen bij een van deze labels. Ga mee in de zelfbenoeming: 'Oké, dus je denkt dat je misschien op jongens valt?' of: 'Dus je hebt het gevoel eigenlijk een meisje te zijn?'

Werk in de context van de jongere

Bekijk de lhbti-jongere met wie je werkt in diens eigen context. Betrek waar mogelijk ouders en werk aan herstel maar doe dat wel systeemgericht. Als je met biculturele lhbti's werkt uit een traditionele familie waarin lhbti taboe is, wees dan voorzichtig met een coming out.

Meer leren over hoe je biculturele lhbti's ondersteunt? Doorloop de [beslisboom over het herkennen en doorverwijzen bij problemen](#).³

Ken het transgender lexicon

Gebruik de voornaam en gebruik *hij/zij* of andere verwijzingen die een jongere zelf hanteert en vraag eventueel wat deze jongere zelf prettig vindt. Neem de gender-identiteit van de jongere als uitgangspunt en dus niet de lichamelijke situatie. De zin 'Jij bent (of voelt je) een jongen maar je hebt nu nog het lichaam van een meisje?' is

2 www.movisie.nl/training/online-training-hoe-ondersteun-je-lhbt-clienten-hulpvragen

3 www.movisie.nl/publicatie/ondersteun-biculturele-lhbts

een stuk beter dan: 'Je bent dus een meisje maar voelt je een jongen?' Wanneer je praat over operaties om van geslacht te veranderen, gebruik dan termen als 'in transitie gaan' of 'geopereerd worden'.

Meer leren over werken met transgender cliënten? Doe in 30 minuten [deze gratis transgender e-learning](#).⁴

Verwijs door naar lhbti-organisaties

Zorg dat je de lhbti-organisaties en hun aanbod in jouw omgeving kent en verwijs jongeren en hun ouders ook door naar online hulp zoals www.iedereenisanders.nl. De ontmoetingsmogelijkheden van lhbti-organisaties en alle online informatie hebben een positieve impact op zelfacceptatie, steun en weerbaarheid van jongeren.

Wist je van dak- en thuisloze lhbti-jongeren dat...

Als je deze checklist leest en bij jezelf denkt "wat onzinnig al die tips want ik zie deze jongeren nooit" dan ben je op de juiste plek om iets te leren. Want deze jongeren, die ga je pas zien als je het doorhebt. Ze zijn er, maar onzichtbaar.

*** Zij een dubbel kwetsbare groep zijn**

Ze krijgen in hun leven te maken met complexe op elkaar in werkende problemen, waarvan hun lhbti-zijn een onderdeel is. De complexe gezinssituatie waarin ze opgroeien is de basis, met verwaarlozing, huiselijk en seksueel geweld, geldproblemen, ouders met psychische problemen, verslaving of criminaliteit. Bij de helft van de jongeren wordt het lhbti-zijn door de ouders afgekeurd of niet geaccepteerd. Escalatie van de problemen thuis zorgt ervoor dat ze niet langer thuis kunnen wonen en een onrustig zwaar bestaan volgt, waarin problemen als verslaving, geweld, depressie en schulden de kop op steken of verergeren. Gebrek aan (zelf) acceptatie en discriminatie speelt hierin bij sommigen een rol.

*** Hulpverleners nauwelijks met hen praten over seksuele oriëntatie en genderidentiteit**

De meeste hulp is weinig lhbti-specifiek en -sensitief. Hulpverleners praten vaak niet over seksuele oriëntatie of genderidentiteit en gaan uit van een heteroseksuele relatie. Als hierover gepraat wordt, is het vaak op initiatief van de jongere zelf. Ook is er geen oog voor de samenhang tussen lhbti en andere psychische en sociale problemen die deze jongeren hebben. Opvallend is ook dat er weinig aanbod lijkt te zijn voor ouders van lhbti-jongeren terwijl zij een belangrijk onderdeel van het probleem vormen.

4 movisieacademie.nl/mod/page/view.php?id=4107

* **Zij onbekend zijn met lhbti-organisaties**

Hulpverleners verwijzen jongeren ook niet door naar lhbti-specifiek aanbod. En dat terwijl lhbti-belangenorganisaties, websites en social media een positieve impact hebben op zelfacceptatie, steun en weerbaarheid. Wat zij nodig hebben is een plek waar zij zelfvertrouwen kunnen opbouwen en zichzelf kunnen ontwikkelen.

* **Zij wel hulpverlening en (tijdelijke) woonruimte vinden maar zich niet écht geholpen voelen**

Hoewel veel jongeren uiteindelijk hulpverlening en (tijdelijke) woonruimte krijgen, is het lastig voor hen om een stabiel leven op te bouwen door ellenlange wachtlijsten, bureaucratie, telkens wisselende hulpverleners en vele verhuizingen. Dit geldt voor alle jongeren die dak- en thuisloos zijn. Op kritieke momenten krijgen ze hierdoor soms niet de hulp of ondersteuning die ze nodig hebben. Ze verlangen het meest naar stabiliteit: een vaste woonruimte met vaste en betrokken hulpverleners die de hulp afstemmen op hun behoeften.

CIJFERS

Hoewel er binnen Nederland cijfermatig onderzoek wordt gedaan naar dak- en thuisloze jongeren én naar lhbti-jongeren, is er nog onvoldoende bekend over een combinatie van de twee. Wel weten we dat er in 2016 zo'n 12,4 duizend dakloze jongeren tussen 18 en 30 jaar in Nederland waren. Het aantal thuisloze jongeren is niet bekend. Als we uitgaan van de feiten en cijfers over lhbti, zijn van deze jongeren 620 lesbisch, homoseksueel of biseksueel, 81 transgender en 62 hebben een intersekse conditie wat de totale groep lhbti dakloze jongeren op 763 brengt, en dan weten we nog niet hoeveel lhbti jongeren thuisloos zijn.

Deze checklist is geschreven door Michelle Emmen van Movisie.
Voor meer informatie: M.Emmen@movisie.nl.